# Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20.08.2001, sp. zn. 21 Cdo 1954/2000, ECLI:CZ:NS:2001:21.CDO.1954.2000.1

**Číslo:** 42/2002

**Právní věta:**

Z hlediska zákazu výpovědi podle ustanovení § 48 odst. 1 písm. a) zák. práce je rozhodující dobou den, kdy bylo rozhodnuto o tom, že zaměstnanec je dočasně neschopen vykonávat pro nemoc nebo úraz dosavadní zaměstnání; z tohoto hlediska není významná skutečnost, že lékař dodatečně se zpětnou účinností uznal zaměstnance práce neschopným dřívějším dnem (§ 3 odst. 1 vyhlášky č. 31/1993 Sb.), shodným se dnem doručení výpovědi, až v době po doručení výpovědi.

**Soud:** Nejvyšší soud

**Datum rozhodnutí:** 20.08.2001

**Spisová značka:** 21 Cdo 1954/2000

**Číslo rozhodnutí:** 42

**Číslo sešitu:** 6

**Typ rozhodnutí:** Rozsudek

**Hesla:** Výpověď z pracovního poměru

**Předpisy:** § 3 odst. 1 písm. a) předpisu č. 31/1993Sb.
§ 48 odst. 1 písm. a) předpisu č. 65/1965Sb.

**Druh:** Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

**Sbírkový text rozhodnutí:**

*Dopisem ze dne 5. 10. 1998 žalovaná sdělila žalobci, že mu dává výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. c) zák. práce z důvodu nadbytečnosti, neboť po jeho odvolání z funkce zástupce ředitele pro provozně ekonomický úsek žalovaná nemá pro žalobce "žádnou práci, na kterou by ho mohla po dohodě s ním převést".*

*Žalobce se domáhal určení, že uvedená výpověď z pracovního poměru je neplatná. Žalobu odůvodnil tím, že mu výpověď byla doručena v rozporu s ustanovením § 48 odst. 1 písm. a) zák. práce dne 5. 10. 1998, tj. v době, kdy pro nemoc byl uznán dočasně neschopným práce.*

*O k r e s n í s o u d v Karviné rozsudkem ze dne 30. 11. 1999 žalobě vyhověl a žalované uložil, aby žalobci zaplatila náklady řízení ve výši 1000 Kč. Soud prvního stupně vycházel ze zjištění, že žalobce byl "po vyšetření dne 6. 10. 1998 s přihlédnutím k doporučení odborného lékaře prim. MUDr. V." uznán MUDr. T. práce neschopným zpětně "od 00 hod. dne 5. 10. 1998, tedy pro celou pracovní dobu tohoto dne". Protože ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 vyhlášky č. 31/1993 Sb. může odborný*

*lékař uznat občana práce neschopným i zpětně, nejvýše však tři kalendářní dny, byl žalobce podle názoru soudu prvního stupně "od počátku pracovní doby dne 5. 10. 1998 platně uznán práce neschopným". Pokud tedy výpověď byla žalobci doručena dne 5. 10. 1998 mezi 9.00-10.00 hod. (okolnost, že žalovaná při předávání výpovědi nebyla o pracovní neschopnosti žalobce informována, "je zcela nerozhodná"), stalo se tak v rozporu s ustanovením § 48 odst. 1 písm. a) zák. práce a výpověď je z tohoto důvodu neplatná.*

*K odvolání žalované K r a j s k ý s o u d v Ostravě rozsudkem ze dne 15. 5. 2000 rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu zamítl, a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů. Odvolací soud zdůraznil, že rozvázání pracovního poměru výpovědí je ve smyslu ustanovení § 48 zák. práce "právně neúčinné pouze tehdy, jestliže výpověď byla doručena v okamžiku, ve kterém již ochranná doba běžela". Ochranná doba uvedená v ustanovení § 48 odst. 1 písm. a) zák. práce přitom "zásadně" začíná běžet od data uznání pracovní neschopnosti, tj. ode dne, kdy ošetřující lékař rozhodne, že zaměstnanec je neschopen práce, a "nikoli od data, od kterého byl zaměstnanec ve skutečnosti nemocen a tedy neschopen pracovat". V daném případě "je zřejmé", že ochranná doba začala žalobci běžet dnem 6. 10. 1998, kdy byl uznán dočasně neschopným práce. Dne 5. 10. 1998 sice byl žalobce již nemocen, avšak "nebylo o tom dosud rozhodnuto" a ochranná doba tedy ještě neběžela. Odvolací soud proto dospěl k závěru, že "doručení výpovědi žalobci 5. 10. 1998 ji nečiní ve smyslu § 44 a § 48 odst. 1 písm. a) zák. práce neplatnou, neboť se tak nestalo v ochranné době".*

*Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání. Namítal, že "není důležité, kdy je neschopenka vystavena, ale od kdy je zaměstnanec uznán práce neschopným", neboť v opačném případě by bylo možné "u náhlých onemocnění, vyžadujících okamžitý lékařský zákrok (kdy je zpravidla pracovní neschopenka vystavována dodatečně)", dát těžce nemocnému zaměstnanci výpověď z pracovního poměru až "do doby, než bude neschopenka vystavena, i když pracovní neschopnost nastala akutním zhoršením jeho zdravotního stavu". Poukázal na okolnost, že žalobce byl uznán dočasně práce neschopným "dvěma nemocenskými neschopenkami", přičemž druhou "neschopenku" vystavila jeho ošetřující lékařka MUDr. D. T. dne 6. 10. 1998 "řídíc se odborným stanoviskem odborného lékaře MUDr. V." s účinností již od 5. 10. 1998. Podle názoru dovolatele tedy druhá část pracovní neschopnosti bezprostředně "navazovala na předchozí pracovní neschopnost", která trvala od 24. 9. 1998 (správně od 3. 9. 1998) do 4. 10. 1998, a žalobce byl tudíž "nepřetržitě" práce neschopen od 24. 9. 1998 (správně od 3. 9. 1998) do 7. 12. 1998 (tj. do ukončení druhé části pracovní neschopnosti). Dovolatel rovněž vytkl odvolacímu soudu, že "pro doplnění skutkového děje" měl provést důkaz výslechem odborného lékaře MUDr. V. o tom, "zda uznal již dne 5. 10. 1998 žalobce práce neschopným z důvodu zhoršení jeho zdravotního stavu, jakož i vyžádat si a provést důkaz kompletní zdravotní dokumentací z odborné ambulance MUDr. V." Žalobce navrhl, aby dovolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a aby věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.*

*N e j v y š š í s o u d jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) věc projednal podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. 12. 2000 (srov. část dvanáctou, hlavu I, bod 17 zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony); po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř. a že jde o rozsudek, proti kterému je podle ustanovení § 238 odst. 1 písm. a) o. s. ř. dovolání přípustné, přezkoumal napadený rozsudek bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné. Proto je zamítl.*

**Z odůvodnění:**

Projednávanou věc je třeba posuzovat i v současné době – vzhledem k tomu, že žalovaná dala žalobci výpověď dopisem ze dne 5. 10. 1998, který mu byl doručen téhož dne – podle zákona č. 65/1965 Sb.,

zákoníku práce, ve znění účinném do 30. 9. 1999 (tj. přede dnem, kdy nabyl účinnosti zákon č. 167/1999 Sb., kterým se mění zákon č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 9/1991 Sb., o zaměstnanosti a působnosti orgánů České republiky na úseku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů).

Podle ustanovení § 48 odst. 1 písm. a) zák. práce zaměstnavatel nesmí dát zaměstnanci výpověď v ochranné době, to je v době, kdy je zaměstnanec uznán dočasně neschopným práce pro nemoc nebo úraz, pokud si tuto neschopnost úmyslně nevyvolal nebo nezpůsobil v opilosti, a v době od podání návrhu na ústavní ošetřování nebo od povolení lázeňského léčení až do dne jejich ukončení; při onemocnění tuberkulózou se tato ochranná doba prodlužuje o šest měsíců po propuštění z ústavního ošetřování.

Zákaz rozvázat pracovní poměr výpovědí v ochranné době vymezené v ustanovení § 48 zák. práce, vztahující se pouze na zaměstnavatele, má za následek, že v průběhu ochranné doby zaměstnavatel nemůže dát zaměstnanci platnou výpověď; případné rozvázání pracovního poměru výpovědí ze strany zaměstnavatele v ochranné době je vůči zaměstnanci právně neúčinné, a to i v případě, že zaměstnavatel, popř. zaměstnanec nemá vědomost o tom, že ochranná doba již začala běžet. Námitka žalobce, že výpověď mu byla doručena v ochranné době vymezené v ustanovení § 48 odst. 1 písm. a) zák. práce, neboť jeho dočasná pracovní neschopnost trvala "nepřetržitě" od 24. 9. 1998 (správně od 3. 9. 1998) do 7. 12. 1998, však není důvodná.

Z hlediska skutkového stavu bylo v posuzované věci zjištěno, že žalobce pracoval u žalované ve funkci zástupce ředitele pro provozně ekonomický úsek. Ke dni 3. 9. 1998 byl žalobce z vykonávané funkce odvolán. Téhož dne byl vystaven MUDr. A. B. doklad o pracovní neschopnosti T 2109220 a žalobce byl od 3. 9. 1998 do 4. 10. 1998 uznán dočasně neschopným práce. Dne 5. 10. 1998 se žalobce dostavil do zaměstnání, kde v dopoledních hodinách převzal od žalované písemnou výpověď podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. c) zák. práce z důvodu nadbytečnosti. Následujícího dne 6. 10. 1998 vystavila MUDr. D. T. doklad o pracovní neschopnosti T 2061402 a uznala žalobce dočasně práce neschopným od 5. 10. 1998. Pracovní neschopnost trvala do 6. 12. 1998.

Platnost právních úkonů (včetně právních úkonů učiněných podle pracovněprávních předpisů) je třeba posuzovat k okamžiku a se zřetelem na okolnosti, kdy byl právní úkon učiněn (srov. např. § 240 odst. 1 a 3 zák. práce). Tuto zásadu soud uplatňuje i při posuzování platnosti právních úkonů směřujících k rozvázání pracovního poměru (dohody, výpovědi, okamžitého zrušení, zrušení ve zkušební době). Zkoumání podmínek stanovených pracovněprávními předpisy pro podání platné výpovědi se proto děje podle stavu existujícího v době výpovědi, a nikoli podle stavu, který je dán v době rozhodování soudu. Vzhledem k tomu, že právní účinky výpovědi z pracovního poměru nastávají dnem, v němž byla výpověď ve smyslu ustanovení § 266a doručena druhému účastníku (popřípadě se považuje za doručenou), posuzuje soud platnost výpovědi k tomuto dni. Ke skutečnostem, které nastaly po doručení výpovědi, proto nemůže přihlížet.

Pro posouzení platnosti výpovědi z hlediska ustanovení § 48 zák. práce je tedy rozhodující stav, který je tu v době, kdy byla dána výpověď, tj. kdy byla výpověď doručena zaměstnanci. V případě ustanovení § 48 odst. 1 písm. a) zák. práce je rozhodující dobou z tohoto hlediska den, kdy bylo rozhodnuto o tom, že zaměstnanec je dočasně neschopen vykonávat pro nemoc nebo úraz dosavadní zaměstnání, popřípadě den, kdy byl podán návrh na jeho ústavní ošetřování nebo mu bylo povoleno lázeňské léčení (srov. Závěry k výkladu některých ustanovení zákoníku práce, Prz 35/67 a Cpj 31/67, uveřejněné ve Sborníku Nejvyššího soudu o občanském soudním řízení v některých věcech pracovněprávních, občanskoprávních a rodinněprávních III, SEVT, Praha 1980, str. 59). Ochranná doba vztahující se k dočasné pracovní neschopnosti zaměstnance tedy začíná běžet dnem, kdy lékař rozhodne (srov. § 77 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, i ve znění účinném před novelou

provedenou zákonem č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů), že zaměstnanec je neschopen práce. Okolnost, že lékař využije svého oprávnění podle ustanovení § 3 odst. 1 vyhlášky č. 31/1993 Sb., o posuzování dočasné pracovní neschopnosti pro účely sociálního zabezpečení, a uzná zaměstnance dočasně práce neschopným dřívějším dnem, však – jak správně uvedl odvolací soud – na datu rozhodnutí o pracovní neschopnosti zaměstnance nic nemění; z hlediska pracovněprávních předpisů uvedený postup lékaře zajišťuje, aby případná nepřítomnost zaměstnance v práci nebyla považována za neomluvenou, ale za důležitou osobní překážku v práci, po dobu jejíhož trvání je zaměstnavatel povinen nepřítomnost zaměstnance v práci omluvit.

Z uvedeného vyplývá, že z hlediska zákazu výpovědi podle ustanovení § 48 odst. 1 písm. a) zák. práce je rozhodující dobou den, kdy bylo rozhodnuto o tom, že zaměstnanec je dočasně neschopen vykonávat pro nemoc nebo úraz dosavadní zaměstnání; z tohoto hlediska není významná skutečnost, jestliže lékař dodatečně se zpětnou účinností uznal zaměstnance práce neschopným dřívějším dnem (§ 3 odst. 1 vyhlášky č. 31/1993 Sb.), shodným se dnem doručení výpovědi, až v době po doručení výpovědi.

V posuzovaném případě byla výpověď žalobci doručena na pracovišti dne 5. 10. 1998, po ukončení jeho předcházející dočasné pracovní neschopnosti. Teprve následujícího dne 6. 10. 1998 (tedy nikoliv v následujícím kalendářním dni po ukončení pracovní neschopnosti, aby podle ustanovení § 8 vyhlášky č. 31/1993 Sb. bylo možné považovat pracovní neschopnost za pokračování předcházející pracovní neschopnosti) rozhodla ošetřující lékařka o další (nové) dočasné pracovní neschopnosti žalobce. Přestože lékařka dodatečně vztáhla pracovní neschopnost žalobce i na předcházející den 5. 10. 1998, ke dni dání výpovědi, k němuž je její platnost posuzována, tento stav (dočasná pracovní neschopnost žalobce) neexistoval a nebyla zde – jak dovodil správně odvolací soud – ani žádná překážka zabraňující zaměstnavateli dát zaměstnanci výpověď v podobě ochranné doby ve smyslu ustanovení § 48 odst. 1 zák. práce.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu správný. Protože nebylo zjištěno (a ani dovolatelem tvrzeno), že by rozsudek odvolacího soudu byl postižen vadou uvedenou v ustanovení § 237 odst. 1 o. s. ř. nebo jinou vadou, která by měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud dovolání žalobce podle ustanovení § 243b odst. 1, částí věty před středníkem, o. s. ř. zamítl.